

Nro. 47.

A' FELS. R. CSASZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Pénteken Juniushnak 13-ik napján,
1800-ik esztendőben.*

B é t s.

Tegnap dél előtt, a' szokás szerént, pompás processió vólt itt a' belső városban, a' melyen Császár és Császárné Ő Felségek, *Ferdinand* a' Toskánai Nagy és Fő herczeg, *Jósef* Fő herczeg és Magy. Orizági Nádor Ispán (a' ki tegnap előtt délután, 4 és 5 óra közt kedves felelégével *Alexandra Pawlowna* Ő Cs. és FőHerczeglégével együtt szerentsellen ide érkeztek) és a' több fő herczegek, az egész Cs. Kir. udvarral, és az itt lévő uraságokkal együtt meg jelentenek —

A a a

Hadi Történetek és Környülállások.

I. Német Országnek Svéviai Kerületjében.

A' Fels. udvari hadi Cancelláriának múlt szombaton közönségesse tétetett hir adása, és B. *Kray* hadi Tárnok mester officialis jelentése szerént, Kir. fő Herczeg *Ferdinánd* a' Duna bal partyán tanyázott, és annak jobb partyán lévökkel szoros egyellégben vólt ellenséges forpostokat, Junius 1-ső napján *Brenel* Generál Major által meg támadtatta, és valame ly kevés veszteséggel el is vétette azon fontos tanyát, a' melly alkalmatossággal különösen viselte magát a' második Pétervárad-i batallion, és számos Francziákat ejtett foglagra.

A' már gyakorta említett vitéz Kapitány Gr. *Mier* egynéhány 100 fegyveres parasztok által kísértetvén, Majus 28-ik napján, a' Kintzingeri völgybe előre nyomúlt, mindenünnen, a' hol csak meg fordúlt, ki nyomta, és végzlen a' Kéhli szantokig üzte az ellenséget; annakutánna vissza fordulván *Haslachba* a' *Merveldt* Uhlanus Regementjének vitéz Obersterével, Gr. *Walwodennel*, a' ki hasonlóképen portázni küldetett vala ki, magát öszve kaptsolta.

Mivel az ellenségnek jelenvaló tábor helye a' körül belől lévő érdőség által nagyon fedeztetik, mivel gyakorta való mozdulások tapasztaltattak közöttök, és mivel semmi vizsgálódók által ki nem lehetett a' *Moreau* Fr. fő vezér armádiájának erejét tanulni: arra való nézve, önnön maga ment néhány seregektől kísértetvén B. *Kray* annak meg kémlelésére, a' melly szerént, tudni illik, annakutánna hasznos intézeteket tehesen.

Az ekkor B. *Krayjal* vizsgálódásra ki ment truppoknak igen hasznos alkalmatosságok vólt az

ellenség forposztyaival való apró tsatazásra, mindenütt ki is nyomták volt tanyáikról, és egészlen *Guttenzellig*, 's *Hirvelig* üzték vissza. Hasonló szerentséjek volt vitéz seregeinknek az *Iller* folyóviz bal partyán, holott *Kirchbergig* és *Sinnin-*genig előre is nyomúttak; de mivel a' tartomány-
nak minémüségé miatt, igen lassú lépésekkel mivelhették azt, az alatt az ellenséges ármadiának fő vezérje *Moreau* Generális is két pihent osztály sereget küldött az *Iller* vizén által, melly miatt attól tartván *F. M. Lajtinánt Baillet*, hogy ötet mind oldalról, mind hatrúl meg támadhatná a' számos ellenség, kénytelenített magát hátra vonni.

Minthogy ezen recognoscirozásában épen nem a' volt *Bar, Kraynak* a' tzielja, hogy az ellenséges ármadiával üstökbe kapjon, és tökéletessen el érte maga fel tett szándékát annyiban, hogy a' *Moreau* Fr. fő vezér hadi erejét néminémüképen ki tanulhatta; vissza fordította, 's az *Ulmai* tábor helyre küldötte a' *Rorhán* és *Risz* apró folyóvizekig előre nyomútt Cs. K. seregeket. — A' mint jelenti, kevés vesztesége volt ezen alkalmazással, mellyről, és az ellenségtől el fogattaknak izámáról bővebb tudósítást fog ennekutánna küldeni:

Herczeg *Reusz* *F. M. Lajtinant* azt írja *Reut-*tiból *Junius* 5-ikén, hogy még addig semmi fontos dolog nem történt az alatta lévő *Corpusnál*, gyakran próbát tett ugyan az ellenség *Immen-*stadt és *Schongau* mellett tanyázott forposztyaink ellen, de minden hasznos következés nélkül, és hogy ottan sok nyughatatlanságot szenved portára ki küldetett seregeinktől.

Landsbergben is meg kevesítette az ellenség ott volt fegyveres népének számát, minden ártul-

lériáját a' *Lech* fo'yó vizének bal partyára vitte vissza, és a' Slavoniai véghelyi hulzár regementből egy escadron, *Inningből Graffenbergig* nyomult előre.

A' Vóralbergi tartományban sem történt semmi is, és *Bregenzből* is vissza vont a' ellenség ott vólt trupjainak egy részét. — *Graubündennek* felső részét el foglalták a' Francziák.

Nem officialis Svéviai Kerületbeli Tudósítások.

Offenburgból Majus 30-ik napján: Ma, jókor reggel ide jöven Cs. Kir. Kapitány *Scheibler* az alatta lévő tsuportal; azokat a' Fr. lovasokat, a' kik itt tartózkodtak, tisztjekkel egyetemben elfogdofta. Ismét újabb Ausztriai katonaság érkezett ezen szempillantatban a' mi környékünkre.

Stuttgardból Junius 1-ső napján. Még eddig semmi bizonyost nem tudhatunk azokról, a' melyek a' Duna mellett táborozó armadiáknál történtek Majus 26-ik napjától fogva; mind közelebb közelebb mentek a' Frantziák a' *Lech* vizéhez.

Donauwörthből Junius 5-ikén. Ugy hallatik Ulma hörnyekéről; hogy B. *Kray* onnan *Biberachba* tette volna által a' maga hadi fő szállását, oly féltéttel, hogy annal jobban nyughatatlankodtatathassa az ellenség armadiájának bal szarnyát, és hátul is félelmet okozzon annak.

Wertingenből, Junius 5-ikén. Tegnap reggel szörnyű ágyú ropogások hallatnak környékünkön, *Memmingen* és *Ochsenhausen* felől, a' melly reggeli 4 órától fogva 8 óráig tartott. Ugy hallatik; hogy egész armadiájával együtt oda ment volna B. *Kray*, Gr. *Sztáray* hadi Tarnok mester az alatta

lévő corpusnak nagy részével, melly jobbadon infanteriából áll, öszve fogja magát *Mœrfeld* Generállal kaptsolni, a' ki sok lovassággal jön *Bavariából* az ármadiához. — Mindenünnen az a' bizonyos hir hallatik, hogy 30000 ember marsirozik Cseh Országból a' Cs. Kir. ármadiának erőffitésére. Midön *Ulmához* marsirozott volna *B. Kray* vissza, az úton szüntelen biztatta az alatta lévő seregeket, és azt mondotta, hogy a' *Stockach* mellett történt szerentsétlenségeket vissza fogja tromfolni. Úgy hallatik, hogy a' *Junius* 5-ikén történt ütközetben sebet kapott *Moreau* Fr. fő vezér, mások beszédje szerént, el esett. Még eddig semmi bizonyost nem hallottunk e' tárgyról.

Bodingenből *Junius* 6 ikán. Tegnap reggel kemény ágyuzás hallatott *Bavária* felől, a' melly több órákig szüntelenül tartott. Hogy tegnap valamelly véres ütközet lett legyen *Landsberg* környékén, abból ki tettzik, hogy ma 5 órakor dél után, 26 szekér sebbe esett *Frantziák* vitettek itten keresztül. — A' múlt éjjel, 10 órakor ki takarodtak a' *Frantziák* *Augspurgból*, helyfégünkön széptsendesen, és minden rendeletlenség nélkül mentek keresztül. Már reggel 3 órakor bé jöttek hozzánk a' *Blankenstein* huzárjai, a' kik el is tsiptek egy-néhány hátra maradt *Frantziát*. — *Schwabenmünchen* is oda hagyta az ellenség, és *Türkheim* felé vonnyák magokat vissza, a' hol *Lecourb* Generalisoknak fő hadi szállása eddig vólt.

II. Olasz Országnek Piemonti Herczegségében.

Az itt történt hadi dolgokról következő officialis tudositást adott ki a' Bécsi udvari Diáriumnak 47 ik darabjában a' F-Is. udvari hadi Cancellária: „*Melas* L. Generálissának 28, 29, és 30-ik *Majusi* jelentése szerént, minden tölle ki

ment vizsgálódók azt erőltették, hogy az *Aostai völgyön* takarodó ellenséges seregek Vercelli és Novarra felé tartják a' kantárszárt, melly ártalmas szándékjoknak meg gátolására meg is tette már nevezett fő vezérünk a' szükséges rendelkezéseket.

Keim Cs. K. F. M. Lajtinánt azt adte *Mélds* fő vezérünknek tudtára, hogy az ellene ment ellenség *Busollinig* a' *Chianocig* vontatta magát hátrább. — Majus 18-ik napján, este felé erőllen megtámadták a' *Chivasso* mellett tanyázott *Lobkovitz* dragonyos regementjét a' Francziák, és mivel számos gyalogsággal mentek ellene, kénytelen volt *Orcan* túl magát hátrább húzni.

A' *Génua* városát még most is zárva tartó Cs. K. corpustól olly hirt vett *Mélds* fő vezérünk, hogy igen sok ember szökik hozzánk által a' *Masséna* corpusától, a' melly hová tovább mind nagyobb szükségét szenved az ellenségnek nem léte miatt — A' most említett Fr. fő vezér gyakran ki ütöget a' városból, de nem azért hogy ott lévő szorongattatásai közül az által ki szabadúlhasson, mert a' még eddig nagy lehetetlenség volt, hanem hogy ki tanulhassa valami úton módon, lehet e' néki a' reserva ármádia segítségére támaszkodni, 's az által leendő ki szabadulása reményleni?

A' *Var* vize mellől, nevezetessen a' *Tinca* partakja mellett volt tanyájából, az ellenségnek nagy ereje által ki mozdítatott Cs. Kir. Generalmajor *Gorupp*, a' darab időtől fogva *Vutell* és *Vessubia* mellett tanyázott Gr. *Bollegarde* General Majorral szorosan öszve kaptsolta magát. (Az itt említett helységek Olasz Országban Nizzai Grófságban fekszenek.) — *Élsnitz* Generálisunk sok ágyút küldött *Nizzából* a' *Montalbanói* erősségnek ostromlására, és olly jó intézeteket tett, akár hol, akár mikor, és akár kinek legyen az ő segédelmére szükség, minden szempillantásban ki

indulhasson a' vezérlése alatt lévő Cs. Királyi néppel.

* * *

Vitéz hazánkfiainak még azokat az érdemeiket is el nem mulattjuk a' Magy. Publicum előtt ki hirdetni, a' mellyeket nem most, hanem ennek-előtte elzindővel kerestek magoknak a' Felség szolgálatjában. Azt irjak Piemontból Majus 2-ik napján, hogy a' Fels. Palatinus Magy. Huszár Regimentjénél szolgáló *Halász László* All-Hadnagy, tavál, Majus hólnapjában, azon Regiment retiralásának alkalmatosságával, az arrier gardához, az az, a' hátúl menő sereghez küldettétvén, a' magaczugjával az ellenség közzé bé vágott, és 25 lovas, 's 18. gyalog Francziát ejtett foglágra, e' mellett egy ágyút is nyert. Azon Regimentnek vitéz Oberstere *Knezovich* meg értvén e' dolgot, vissza fordította a' maga seregét, és keménnyen meg törte a' Francziákat, a' melly vitéz tetjeért a' M. Terézia vitezi Rendjének kis keresztjével tiszteltetett meg a' nevezett Oberster.

Piemontnak *Carmagnola* várasa körül nyóltzvan főre szaparodván a' haramják száma, a' kik *Patyolya* és *Margurotho* nevü Harambasaik vezérlése alatt, igen sok prédálást vittek végbe, *Elsnitz* F. M. Lajtinánt, a' nevezett *Halász László* All-Hadnagyot küldötte ellenek 20 emberrel. A' haramjájának tanyájok, a' hegyek közt apró bokros helyen lévén, hogy annyival bizonyosabban reájok találhasson, négy részre osztotta katonáit, és maga mellett is ötöt hagyott. A' katonák négy felé menvén a' hegyek közt, maga az All-Hadnagy Ur bukkant leg elsőben azoknak a' tolvajoknak tanyájára, a' kik 20 an vóltak ott *Margurotho* Harambasájokkal, a' többi *Patyola* Harambasával mentek ki prédára.

Mihelyt a' Haramjának szemekbe tüntek *Halász László* All Hadnagy Úr, és a' vele lévő huszárok, azonnal puskázni kezdettek reájok, és két köz legény alatt agyon is lötték a' lovat; de a' nevezett All-Hadnagy sem veszteglett, hanem a' mellette maradt huszárokkal sebes vágatva ment a' tolvajok közzé, a' midőn *Margarothó* Harambasájok két tsőű puskáját sütötte reája. az első lövéssel sem it sem talált, hanem a' másodikkal meg sebesítette a' paripáját egy kevésse. Ekkor sülletet, az az, hegyes törös botot hapott a' Harambasa, de az All Hadnagy avval együtt elvágta a' jobb kezét. A' tolváj vezér még ekkor sem adván meg önnön magát, hanem bal kezével a' kebelében lévő mordályhoz kapván, *Halász* Hadnagy Úr úgy megvágta a' fejét, hogy leg ottan hanyat a' földre le dült, és három óra múlva ki is szujta tolvaj lelkét. A' puska szó hallásra, a' több el oázlott katonák is öszve gyűlvén tovább mentek, és szembe találkoztak *Patyolával* és haramjaival, kit is 13 ad magával együtt elevenen elfogtak, a' többiek, a' kik vagy el nem estek, vagy el nem fogattak, mint a' tsirkék széllyel futottak az erdők 's hegyek közzé. *Halász* Hadnagy Úr az eleven haramját a' *Turini* Magistratus kezébe adta által, ki is nagyon meg köszönte, a' katonáknak 10 akó bort, és a' szük időhöz képest, 40 forintot ajándékozott. A' tiszt Úr semmi ajándékot el nem vett, hanem *Margarothonak* két tsőű puskáját és sülletjét magánál meg tartotta.

Francia Respublika.

A' Párisi Nationale Institutum, avagy Tudós Társág, mellynek mostani Elölője maga a' fő Conzul, szabadságot kért és nyert is magának arra, hogy tudós utazókat küldhessen a' déli tengerbe, és hogy valamint 1791-ik esztendő

ben két hajók mentek *Lapayrouse* fel keresésére, úgy e' folyó esztendőben is két Corvették készítségének ki a' Havrei kikötő helyben, a' mellyek Új Hollandiának dél és nap nyugot közt való tenger partyait meg járhasák. Kapitány *Baudin*, a' ki már egyszer igen szerentsélsen utazott e' világnak azon részében, és sok szép természeti ritkaságokkal meg gazdagította ezen tudós Tarsaságnak természeti gyűjteményes Kabinetjumat, rendeltetett ezen expeditiónak commandirozására.

Néhaj igen híres Francia *Campi-Maresal*nak *Segurnak* az unokája, a' ki *Lafayette* fiával együtt a' önkénynyen való Fr. huszarok közt *All-Hadnagy* fővel vett szolgálatot, és el is ment a' *Dijoni* reserva ármádiához, öszve találkozván a' *Berlinből* hazajába vissza tért tudós *Boufflerrel* *Compigniben* egy vendég fogadóban, sokaig beszélgettek együtt, hol Francia Országának, hol más Európai Birodalmaknak dolgairól. Végre el válván *Bouffler* a' *Segur* unokájától és huszar pajtásaitól, így szollott: „Kedves barátim, én sok katonát láttam már életemben, de leg első alkalmatosság ez, a' mellyben annyi sok literaturát tapasztaltam a' dolmány alatt.“

Avval kérkednek a' Párisi közönséges levelek, hogy a' *Dijoni* második reserva ármadiához, mellynek organizatiojára *Brunc* Generált rendelte és hagyta hátra a' Fő Conzul, még a' leg távolabb lévő osztályokból is sok conscriptusok gyülekeznek, és ma hólnap sokra fog a' számok nevedni. — Sokan, a' mint *Párisból* iratik, részesülni akarván az elsőbb reserva ármadiának gyözedelmeiben, meg sem pihentek *Dijonban* jól, hanem utánok mentek a' többinek.

Avval is kérkednek a' Párisi közönséges levelek, hogy a' déli Francia Osztályokbeli Praefectusok ki hirdettetett proclamatióinak igen jó következései vóltak, úgy annyira, hogy még

azok a' polgárok is, a' kik a' Constitutio szerént nem tartoznának a' requisitio alá, önként fegyvert fogtak hazájoknak védelmezésére, és készek az ellenség előmeneteleinek meg gátolására.

Egy Párisi Zsurnál illy formán festi le a' Fr. Respublikanak jelenvaló körülállását: „Régulta nem vólt, *ugymond*, a' Párisi Publicum a' hadi dolgoknak folyamattára olly figyelmetes, mint most, a' mellybe nagyon bé lévén merülve, minden egyéb dolgokról el felejtkezik. Azok a' kotzkák, a' mellyek által az ezen elztendői, 's talán utólsó táborozás meghatározatódik, az asztalon vagynak. — Egy oldalról Moreau Fő vezér egy erős armadiával a' Svéviai Kerületnek szivében áll, 's azt lehet felőle reményleni, hogy ő az ő előmeneteleit tovább is folytatni fogja. Hanem az Auszriai armádia is egy pontra vonta öszve a' maga a' hadi erejét, az az *Ulmához*. — Négy elztendővel ennekelötte, a' midőn *Moreau* fő vezér egész *Ingolstadtig* előbre nyomúlt nyomúlt vólna, még tsak nem is ügyelt *Ulmára*, hanem mindenkor, a' mikor néki tettzet, hol el foglalta, hol oda hagyta. Hanem azóltatól fogva sok külső erősségekkel körül lévén kerítve, mindenkor lehet az ellenségnek arra támaszkodni. — Tegnap (az az Majus 25-ikén) azt hirdetgették néhány Zsurnaljaink, hogy *Ulm* városát vagy capitulatio, vagy erőszakkal elvették vólna segeink; de mivel halgat officialis újság levelünk a' *Moniteur* e' tárgyról, semminek sem kell a' dollogba lenni. Hogyha igaz vólna ez a' hir, el nem múlatta vólna a' Stralzburgi Telegraphus ezt a' fontos dolgot tudunkra adni.

„Ennél is nagyobb figyelmetességgel viseltetik a' Párisi Publicum az Olasz Országi Campañiának szerentsés vagy szerentsétlen végződésé-

re. Leg inkább ettől függ a' Respublikának jövőendőbeli sorsa; nem másként, hanem a' reserva ármadiának sebes előbre leendő nyomulása által mentetődhetnek meg *Génua*, és a' *Szavonai* kastély (e' már kezekben vagyon az Auszriai győzedelmes seregeknek, amabban meg most is keményen tartya magát *Massena*). Hogy *Berthier* fő vezér a' *St. Bernard* és *Simplon* hegyein szerentlessen által ment, arról már officiális tudósítást küldött hozzánk a' Fő Conzul Waleziának *Martigny* nevű városából *Aostat*, a' Piemonti herczegségnek anya városát, és az abban találtott katona őrizetet, ágyukat 's munitiót mind rabságra ejtette. Hanem, mivel *Mélás Cs. K.* fő vezér is sok hadi népet gyűjtött öszve *Turin* környékén, ott lesz még a' *hagyd el hagyd*, egy két véres ütközetnek kell azon a' vidéken lenni, és ezek fogják Olasz Országnek jövőendőbeli sorsát meg határozni. Hogyha szerentsés lesz azokban a' reserva ármádia, ok vetetlenül fel szabadúl *Génua* az ostrom alól, és vissza nyeri a' Liguriai Respublika a' maga előbbi valóságát. Hogyha pedig nem kedvez a' hadi szerentse a' reserva ármadiának, kéntelen lesz *Massena* fő vezérünk a' leg hatalmasabb úrnak a' gyomornak engedni, 's *Génua* városát fel adni. Következésképen soha sem vólt a' két ármadia criticusabb állapot közzé helyheztetve, mint most van." Ezt Párisból írják; azonban már 5-dik Junii által vette *Génuát* a' Cs. K. hadi sereg. Az estve későn érkezett erről az előtt való tudóság, a' F. Toskániai Nagy Herczeghez. A' Kurir is várattatik a' kinek még elsőben Generális *Méláshoz* kellett menni.

A' Máltai szigetnek la Valetta nevű erőllégében is sok szükséget látnak abban lévő seregeink, egy türkét 12, egy tojási 1 livernél óltsob-

ban venni nem lehet; kenyerek még egy két hólnapra való vagyon, addig tehát, míg abba tart, ha mind szorollan is tengődhetnek katonáink, de ha az is el fogy, többet sem lehet oda vinni, már akkor ők is kénytelenek lesznek a' szükségnek engedni, 's capitulálni. Igaz ugyan, hogy azok, a' kiktől leg inkább tartottak, ugymint az Oroszok, onnan egészen el távoztak, úgy de Anglusok és Nápolyiak elegen vagynak, ezek is fogják őket szorongatni tudni. — A' reserva ármádiának O. lafz Országí ármádia nevét adott már a' Fő Conzul s. a. t."

Az Iseri Ofztálynak a' Præfectusa, polgár *Ricard*, egy olly hirdetményt tétetett *Grenoble* varasában közönségesse, melly által egy átallyában meg tiltatik a' harangoknak meg vonatása, és a' melly pap harang szó által mérészli az alatta valókat a' templomba bé gyűjteni, meg fog büntetödni, és minden harangok le fognak szede-tödni.

Török Birodalom.

Minden mozdulásaiból és tselekedeteiből *Paswan Oglu Basának* a' tettzik ki, hogy ő felettébb nyughatatlan elméjü 's álhatatlan Muzulmann legyen, és hogy a' mit ma meg igir, hólnap ismét meg masollya azt. A' *Nandorfejevári* 's több azon környékbeli levelek szerént ismét pártot ütött ő a' *Fényes Porta* ellen, még pedig olly nagy mértékben, hogy már a' *Török Birodalom* anya várasa, *Konstántzinápoly* ellen is feni a' dühös fogait — Ennek a' rebellis *Basának* meg zabolazására alkalmas ármádiát parantsolt a' *Nagy Zultán* a' nevezetes váras és *Drinapoly* közt öfzve gyűjtetni. De ő, tudniillik *Paswan Oglu* erről is tudositván az alattomban vele egyet értő *Jantsaroktól*, meg előzte a' *Diván* intézetjeit, és azokat a' *Ba-*

sákat, a' kik ellene voltak rendeltetve, a' kik közzé számláltatott a' Belgrádi Basa is, hadi erejeknek egybe lett tsatoltatása előtt, egyen egyen mind meg verte, széllyel üzte, és már Orsovát is birodalma alá hajtotta. — Úgy lattzik hogy a' Romániai insurgensek is ő általa lelkesítettnek, kiknek egy Dsinzsiskán törzsökéből származott Krimiai Tatár herczeg a' vezérjek, és a' mint mondatik, magának az uralkodó Nagy Zultánnak is vér szerént való attyafia. — Még eddig senki sem tanulhatta ki, mitsoda fel tett tzéljok legyen e' két pártos fő embernek. A' Jantsárok is nagy hajlandóságot mutatnak fel tételének eszközésére. A' Bosnyákok sem láttatnak idegeneknek lenni tőlök, mellyet abból is észre lehet venni, hogy noha már parantsolatot vettek a' pártosok ellen való fegyver fogásra, de ők még most is othon sütik a' makkot. — A' *Paswan Oglu*, és *Fényes Porta* hadi seregei közt *Majusnak* 15 és 16-ik napjain történt tsaták, szerentsétlenek voltak az utólsobakra nézve.

Spanyol Ország.

Azon nagy kereskedő flottát, a' melly sok Spanyol productumokkal, és kéz mivekkel megterheltetve a' *Kádixi* kikötő helyből Amerika felé ki indúlt, és az azt kísirő 3 fregatoknak kettejét, el rablották azok az Anglus hajók, a' mellyek *Lisszabona* tenger partjai körül vigyáztak, és ólalkodtak ezen Spanyol flottának ki indulására. A' következésekből azt lehet ki húzni, hogy mindenekről, a' mellyek a' Spanyol Országi kikötő helyekben történnek, alattomban való tudósításokat vesznek az Anglus hajók. — A' 3-ik fregat, és 3. vagy 4 szállító hajó az ellenség körmei között meg menekedvén, vissza tértek a' *Kádixi* kikötő helybe. — Az el raboltatott hajókra ra-

katott portékáknak az árra 8 millió piafterre tetődik. — Ennek a' tetemes kárnak kesérü emlékezetét, meg édesítette néminémüképen az a' kedves hír, hogy a' *Vera-Cruzból*, (Mexikónak gazdag kereskedő városából) jött pénzt hozó gazdag hajó szerentséssen meg érkezett a' *Havanai* kikötő helybe (*Havannan*, deákul *Fanum St. Christophori*, északi Amerikának nagy kereskedő városa és kikötő helye, a' hova minden Spanyol Országhoz tartozó Amerikából Európába jönni szándékozó gazdag hajók öszve szoktak gyülni, és onnan *September* hólnapban, Európa felé együtt ki is elindúlni.)

Egy *Chisholm* nevü Granadai hires orvos Doktor, egy olly hasznos eszközt talált a' szemek gyulladafának orvoslására, a' mellyel az oda való lakosok egynéhány esztendőtol fogva nagy haszonnal szoktak élni. Ez az eszköz a' *Bignonia*-nak azon specieséből készítettik, a' mellyet Anderson *Ophtalmicának* nevez. Ezen plánta velős gyökerének a' succusából, naponként egy egy tsepp tseppentetik a' meg gyulladott szembe, és 4, 's 5 nap mulva (következésképen 4. 5. tsep által) a' leg vákmerőbb szem gyulladás is tökéletesen meg gyógyítatik. Már több Európai Orvosok is próbát tettek ezen eszközzel, és mindenkor rendkívül való hasznát tapasztalták annak az említett nyavalyában. — *Londonban* és *Edinburgban*, már egynéhány exemplárok találatnak ezen hasznos orvosló eszközből, a' honnan más Európai tartományokban is el fognak szaporodni,

Harmadszori Híradás.

Az alábbirt bátorítatván az el múlt esztendőnek Nagy Karátson Havának 1-ső napján hírül adott, és ezen fő városnak hat külső részeire al-

kalmaztatva ki terjesztett orvoslása minéműségének kedves fel vétele által, és bizakodván abban, hogy ezen jóra tzelező készülete meszszebbre-is kívántatik el terjedni, ajánlya minden vidéki- és idegeneknek, mert már sokaknak maga orvoslása által szerentsélsen segedelmeskedett, főképen pedig azoknak hasznokra, a' kik nehéz nyavalya, nevezetesen fárgaság, vagy vizi betegség, fitzamodás, bénnúlas, geleszta, hideglelés és siketülés által nyaváláskodnak, az ő segítségét. Mivel pedig többnire némely idegenek az ilyen orvoslástól tsak azért tartatnak hátra, hogy ésméretlen létekre nem tehetnek magok szert a' szükséges szállásokra; azért az alább nevezett az ilyen vidékieknek számára, kik orvosolását fel vállalni akarják, maga egélléges helyen helyeztetett tulajdon házát Hüngelbrunban oly formán rendelte, és intézte el, hogy abban mind szállással, 's mind étellel itállal a' vidékiek óltsó pénzen alkalmasint provideáltassanak. Annakokáért a' külső Országiai és vidékiek magokat hozzája személlyek szerént, vagy frankózott levelek által, bizváft fordithattyák.

„Nemes *Niederburg Miklós* az Orvosi tudományak tanítója, a' ki a' belső Városban a' Kárintiai útzában 1146szám alatt a' második tractusban lakik.

Másodszori Hiradás.

Minthogy az asszonyi nemnek jövődöbeli házas társnak és gazdaszönyynak való nevelésében valamint a' fő, úgy az all rendnél, a' jelen való és jövődöbeli nemzetségnek boldogsága áll; ennek okáért polgári két házas társak Pelien, a' kiknek gyermekeik nintsenek, és a' kik mago-

kat alkalmasoknak érzik a' leányzókat azoknak végzésekhöz képest nevelni és oktatni, el-tökéltették magokban, leányzókat nevelő kis Institutumot fel-állítani. Nem lévén nyerekedni kívánó szándékok a' mellett, hanem hogy a' köz jótök is erejek szerint elő mozdítsák; tehát annyival kevesbé gondolják tzeljokat el-hibázni, ha mellesleg bizonyítják, hogy ezen Institutumnál egy a' fő tárgyak között való a' gyermeki szeretet. Soha sem fogadnak is fel többet hatnál, úgy vélvén, hogy többekkel tzeljokat el nem érhetik, korokra nézve egyet sem 7 esztendőn alól, sem 15-ön fellyül. Az oktatások állani fog mindenféle asszonyi kézi és házi munkákban, mellyek mind itt, mind Németországban szokásban vagynak; a' Német nyelvben pedig olvasásra, írásra, levélírásra és tisztán 's folyvást való beszéllésre fognak taníttatni. E' lézzen az ő oktatásoknak fő része. Minden egyéb, még a' leg-pallérozottabb leányzónak is szükségtelen tudományok el-maradnak, de annyival inkább lelkeknek és sziveknek nemesítéséről gond viseltetik, és azért az olyanokra fognak taníttatni, mellyek oda tzeloznak. Hosszas vólna az egésznek plánumát itt elő terjeszteni. Azon szüléknek és tútoroknak, a' kik ezen Institutum kezdőinél ez eránt vagy levélben, vagy pedig személyesen tudakozódni kívánnak, a' fel-tételek és ki fejezések eleikbe fognak terjeszteni. Ez eránt azok, a' kiket ez illet, ne sajnálják *Tzigler Fridrik* kis óra tsinálnál Pesten a' Hatvani útzában magokat jelenteni.

Ma, az Egyiptom Historiájának *H.* betűvel jegyzett 8-ik árkusával is kedveskedünk Erd. Olvasóinknak.

D. D. S.